

TIP VE KÜLTÜR TARİHİ ARAŞTIRMALARI

Studies in History of Medicine and Culture

EDİTÖRLER

PROF. DR. H. HÜSREV HATEMİ - PROF. DR. AYKUT KAZANCIGİL

İSTANBUL 2015

derin
tarih

Derin
Tarih

TIP VE KÜLTÜR TARİHİ ARAŞTIRMALARI: (18)+1
ISSN 2149-1372
2015

DİYALOG DERGİ YAYINCILIĞI A.Ş. ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
MUSTAFA ALBAYRAK

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
HASAN HÜSREV HATEMİ

YAYIN KURULU
PROF. DR. AYKUT KAZANCIGİL
PROF. DR. H.HÜSREV HATEMİ
PROF. DR. EMRE DÖLEN
PROF. DR. BEKİR KARLIĞA
PROF. DR. AYTEN ALTINTAŞ
PROF. DR. MUSTAFA KAÇAR
DR. AYHAN VERGİLİ

YAYINA HAZIRLAYAN
DR. AYHAN VERGİLİ

EDİTÖR
PROF. DR. H. HÜSREV HATEMİ - PROF. DR. AYKUT KAZANCIGİL

TASARIM VE UYGULAMA
MNA TASARIM MUHAMMED NUR ANBARLI
muhammednur@gmail.com

BASKI VE CİLT
STRATEJİ MATBAA TASARIM LTD.ŞTİ.
ÇOBANÇEŞME MH., SELVİ SK., 10
BAHÇELİEVLER 34197 İSTANBUL

ABONE-SATIŞ-DAĞITIM
BİRLİKTE DAĞITIM
0212 467 52 52

İLETİŞİM-YÖNETİM YERİ
YENİDOĞAN MH., KIZILAY SK., NO: 39, BAYRAMPAŞA, İSTANBUL
0212 467 65 05

www.tipvekulturtarihiarastirmalari.com

Dünden, Bugüne Türkiye Tıp Akademisi*

PROF. DR. HÜSREV HATEMİ**

PROF. DR. AYTEN ALTINTAŞ***

Abstract

From Past to Present Turkish Medical Academy

“Cem’iyyet-i Tibbiye-i Şâhane” [Imperial Academy of Medicine] was founded in the 19th century, during the Tanzimat Reform era in Istanbul. Since Ottoman Empire was an empire or due to the fact that many of the founders of the association were not native Turkish speakers, the sessions of the association were held in French. In the 19th Century, in addition to the words such as Ottoman and Ottoman Language, words such as “Turkish language” which already were in use came to be used more often. On the other hand, the sessions of the Turkish Medical Academy (Cem’iyyet-i Tibbiye-i Osmani), were held in Ottoman Turkish (Turkish) and this was a matter of significance. For the Turkish Medical Academy, medical science was of great importance. Also, the Academy defended and promoted the fact that Turkish was a language of science. When the Republic of Turkey was founded, Turkish Medical Academy was assigned with the duty of organization of National Turkish Medical Congresses. With the increase of disciplines in medicine, holding a congress that would include all of the disciplines became

* Bu yazı daha önce 80 sayfalık bir kitap olarak; Türkiye Tıp Akademisi Yayınları 2010/3’de basılmıştır. Yazının metni ve fotoğrafları burada aynen yayınlanmıştır.

** İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

*** İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji ABD

almost impossible. Since the year 2000 the academy decided that it would hold “symposiums on ethical and social issues” instead of congresses.

This article deals with the history of Turkish Medical Academy.

19. yüzyılda ve Tanzimat döneminde İstanbul'da “Cem'iyet-i Tıbbiye-i Şâhane” kurulmuştu (1857). Osmanlı Devleti bir imparatorluk olduğu için veyâ daha önemli sebep olarak, kurucularının önemli bir kısmının anadili Türkçe olmadığı için bu derneğin oturumlarında Fransızca konuşulurdu. 19. Yüzyıl, Osmanlı ve Osmanlıca gibi kelimeler yanında “Türk dili” gibi zaten var olan bir isimlendirme de canlanarak daha çok kullanıldı. Türkiye Tıp Akademisi (Cem'iyet-i Tıbbiye-i Osmani) ise oturumlarda Osmanlıca (Türkçe) konuşurdu. Türkiye Tıp Akademisi için de Tıp Bilimi önemli idi. Fakat bu amacın yanında Türkçenin bir bilim dili olduğu gerçeğini savunmak ve yaymak da vardı. Bu sebeple Türkiye Cumhuriyeti kurulunca Millî Türk Tıp Kongreleri'ni düzenleme görevi Türkiye Tıp Akademisi'ne verildi. Tıpta bilim dallarının sayısının çok artması ile bütün tıp dallarını kapsayan kongreler yapmak, neredeyse imkânsız hale geldi. 2000 yılından bu yana kongre yerine “etik ve sosyal konularda sempozyumlar düzenlenmesi” amacı benimsendi.

Türkiye Tıp Akademisi'nin ufku ve amaçlarının günümüzde belirginliğinin azalması, bizi üzen bir konudur. Türkiye Tıp Akademisi, bir tıp derneği olması yanında bir anıt-kurumdur. Kuruluşundaki belgelerde, ilk nizamnamelerinde açık olarak belirtildiği gibi en önemli amaçları “Halkı sağlık açısından bilgilendirmek” idi. Bu sebeple 19. yüzyılın bize emaneti olan bu akademiye bu amaç çizgisinde güçlendirerek yaşatmak, ortak gayemiz olmalıdır.